

Podstawy prawoznawstwa:

Prawo zwyczajowe- występuje wówczas, gdy oprócz faktycznego przestrzegania pewnych reguł postępowania przez dłuższy okres czasu panuje powszechne przekonanie, że reguły te są prawe.

Nauka- nie jest źródłem prawa w sensie formy jego powstawania, jednak wywiera doniosły wpływ na tworzenie i treść prawa.

System źródeł prawnych Rzeczypospolitej Polskiej- akty normatywne tworzące system prawa w Polsce, chociaż mają taką samą moc obowiązującą, różnią się od siebie mocą prawną, przedmiotem i trybem stanowienia.

Konstytucja wymienia 2rodzaje źródeł prawnych powszechnie obowiązujących:

- 1) O zasięgu ogólnokrajowym, należą do nich: konstytucja ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.
- 2) Akty prawa miejscowego: katalog ten należy powiększyć o 2dalsze rodzaje źródeł, są nimi: ustawy konstytucyjne i rozporządzenia z mocą ustawy.

Akty normatywne pochodzące od organów władzy ustawodawczej-Sejm, Senat, Zgromadzenie narodowe :

-konstytucja

-ustawy konstytucyjne

-2rodzaje ustaw ratyfikacyjnych

-ustawy zwykłe i niektóre uchwały sejmu i senatu

Konstytucje sztywne- takie które bardzo trudno zmienić.

Konstytucja elastyczna- jest łatwiejsza do zmiany.

Aby zmienić konstytucję potrzeba 2/3 głosów.

Z inicjatywą uchwalenia ustawy może wystąpić prezydent, senat, rada ministrów, posłowie w liczbie co najmniej 15 oraz 100tys. obywateli.

Czytania- czyli dyskusja w sejmie.

Projekt ustawy jest przedmiotem 'czytań' w sejmie(kiedyś 2 teraz 3). Po każdym czytaniu projekt wraca do komisji.

Regulamin sejmu i senatu jest źródłem prawa.

Władza wykonawcza:

-prezydent RP

-Rada ministrów

-premier

- ministrowie

Prezydent RP może wydawać:

-rozporządzenia z mocą ustawy

-zarządzenia

-postanowienia

-akty urzędowe Realizując swoje konstytucyjne i ustawowe kompetencje

Rozporządzenie- akt prawny wydawany na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania.

Rada ministrów wydaje:

-rozporządzenia i uchwały

Premier i ministrowie wydają:

-rozporządzenia i zarządzenia

System prawa danego państwa to całokształt obowiązujących w nim norm prawnych obowiązujących w określonym czasie, uporządkowany w oparciu o przyjęte kryteria.

Cechy systemu prawa:

-jednolitość systemu – wynika z tego, że zbiór norm prawnych jest dziełem jednego państwa, jest więc tworem jednorodnym, pod względem zamierzeń prawodawczych, celów które za pomocą prawa chce osiągnąć prawodawca.

- różnorodność systemu jest następstwem tworzenia norm obowiązujących w różnych obszarach stosunków społecznych.

- zupełność systemu polega na tym, iż system prawny danego państwa powinien być tak skonstruowany, aby zbiór uregulowań, w którym on jest mógł zawierać unormowania stanowiące podstawę kwalifikacji prawnej dla każdego stanu faktycznego.

- określony stopień niesprzeczności

Wykładnia prawa- operacja myślowa, której celem jest ustalenie jakie normy prawne SA zawarte w obowiązujących przepisach prawnych i co one znaczą. Jej celem jest ustalenie właściwego znaczenia normy prawnej tak, aby można było ją uznać za wypowiedź prawodawcy niebudzącą żadnych wątpliwości.

Podziały wykładni prawa ze względu na jej podmiot:

-autentyczna – mamy z nią do czynienia wówczas gdy interpretatorem jest ten organ państwowy, który ustanowił dany akt normatywny

-legalna -ma miejsce gdy interpretacji dokonuje organ, który ma generalna kompetencję do dokonywania wykładni prawa wszystkich aktów prawnych, niezależnie od kogo pochodzi.

-praktyczna (sądowa)- dokonywana jest przez organy państwowe stosujące prawo, a zwłaszcza przez sądy

-doktrynalna (naukowa) – stosowana w nauce prawa

3 pierwsze są wiążące.

Metody stosowane przy dokonywaniu wykładni prawa:

-dramatyczna(językowa) – polega na ustaleniu znaczenia normy w oparciu o analizę tekstu normatywnego za pomocą dyrektyw językowych

-systematyczna(systemowa) – polega na ustaleniu znaczenia poj. Normy prawnej poprzez jej zestawienie z innymi normami prawa danego aktu normatywnego czy działu prawa

-historyczna – opiera się na badaniu okoliczności towarzyszących powstaniu danej normy prawnej np. badaniu projektów, aktów prawnych, protokołów z obrad nad tymi aktami

-logiczna – jej istota jest dokonywanie pewnych wnioskowań prawniczych opartych na wynikaniu logicznym, przyczynowym oraz oceniającym.

Wnioskowanie 1- to wnioskowanie ;d z celu na środki, polega ono na tym że stosujący prawo wnioskuje, że jeśli prawodawca zezwolił na pewne czynności, to musiał również zezwolić na wszystko to, bez czego dozwolona czynność nie mogła być podjęta.

Wnioskowanie 2 – komu wolno czynić więcej temu wolno czynić mniej: kto jest uprawniony lub zobowiązany do większego to tym bardziej jest uprawniony do mniejszego.

Wnioskowanie 3 – komu nie wolno czynić mniej temu nie wolno czynić więcej: kto odpowiada za winę lżejszego rodzaju to tym bardziej odpowiada za winę większą.

Wnioskowanie 4 – w drodze ustalenia przeciwieństw: jeśli np. ustawa zakazuje bezpośredniego działania to działanie pośrednie jest dozwolone.

Stosowanie prawa- polega na podciągnięciu ocenianego stanu faktycznego pod odpowiednią normę prawną (subsumcja) i na ustaleniu skutków prawnych wynikających z normy dla tego przypadku.

Etapy stosowania prawa:

1. Organy stosujące prawo muszą w sposób niebudzący wątpliwości ustalić stan faktyczny, mający być przedmiotem prawnej kwalifikacji.
2. Odpowiedź na pytanie czy i jakie przepisy prawne odnoszą się do ustalonego stanu faktycznego.
3. Podmiot stosujący prawo interpretuje obowiązujące przepisy prawne w celu ustalenia zwalczania normy prawnej
4. Subsumcja.
5. Wiążące ustalenie konsekwencji prawnych wynikających z prawnej kwalifikacji stanu faktycznego (wyrok, decyzja)

Luki w prawie- zjawisko to ma miejsce wówczas jeśli w zobowiązującym w prawodawstwie brak jest normy, która mogła być zastosowana w jakimś konkretnym przypadku. Są 3rodzaje:

-aksjologiczna(wartościująca) – zachodzi jeżeli w systemie prawnym brak jest normy prawnej, która mogłaby kwalifikować prawnie stan faktycznym który w rzeczywistości zaistniał lub może zaistnieć.

-logiczna – w systemie prawa jest wtedy gdy normy sprzecznie w sposób niedający się ze sobą pogodzić regulują ten sam stan faktyczny

strukturalna- polega na tym , że normy prawne o wyższej mocy prawnej są unieruchamiane przez brak norm o niższej mocy prawnej, które warunkują ich realizację.

Sposoby usuwania luk z prawa:

1. Analogia z ustawy polega na takim działaniu podmiotu stosującego prawo, w wyniku którego stan faktyczny przez prawo nieuregulowany zostaje podciągnięty pod normę prawną regulującą stan faktyczny podobny.
2. Analogia z prawa polega na tym, że sytuacje nieprzewidziane przez ustawę rozstrzyga się na podstawie ogólnych ocen wyprowadzonych z większej liczby obowiązujących norm.

